

Ik begrijp niet, dat je mij niet begrijpt!

*Autisme en SGLVG binnen de forensische psychiatrie.
FFF studiedag 2011*

Zeventien jaar geleden werd de eerste FFF studiedag georganiseerd door een aantal medewerkers van forensische psychiatrische afdelingen in Nederland. Zij hadden als uitgangspunt het delen van ervaringen met elkaar. Hierdoor wordt de kennis vergroot en kan er een bijdrage worden geleverd aan de verbeterpunten binnen de eigen instelling en aan de verdere ontwikkeling van de forensische psychiatrie in het algemeen.

Het is een goed idee gebleken want sindsdien is er elk jaar een studiedag geweest, met een thema dat het jaar daarvoor gekozen is door de deelnemers. Dit jaar ging het over autisme en sterk gedragsgestoorde licht verstandelijk gehandicapten (SGLVG). De dag ging in op de vraag hoe moeten we met deze mensen werken binnen een sociotherapeutisch klimaat? Welke valkuilen zijn er en hoe ga je hier als behandelaar of team mee om?

In de ochtend gingen een aantal sprekers hierop in, en in de middag was er ruimte voor workshops om bepaalde onderwerpen te verdiepen. De eerste lezing werd gehouden door Marjolijn de Jong: behandelverantwoordelijke binnen De Plataan Intensive care unit (Hoeve Boschoord), en programmaleider van zorgprogramma's over autismespectrum stoornissen, psychotische stoornissen en ontwikkelingsproblematiek. Samen met Marsja Mulder GGZ-psycholoog van Trajectum met specialisatie Autisme sprak zij over kenmerken van de doelgroep(en) Autisme en SGLVG.

Dat het een actueel en urgent onderwerp is blijkt ook wel uit de cijfers; de geschatte groep LVB-ers in Nederland ligt tussen de 1,5 en 2 miljoen mensen. Er is een grote overlap tussen beide groepen en ook zijn er veel overeenkomsten in problematiek. Onderzoek in Hoeve Boschoord heeft aangetoond dat 24% van de LVB- populatie ook autisme heeft. Maar tegelijk wordt vastgesteld dat diagnostiek erg lastig is. Bij LVB-ers wordt autisme ondergediagnosticeerd en bij gemiddeld begaafden wordt LVB weer ondergediagnosticeerd. Het herkennen van gedrag en het krijgen van handvaten hoe daar als behandelaar mee om te gaan is daarom van groot belang.

'Beperkt sociaal snapvermogen'

Arnold Bartels ging daar in de tweede lezing van die dag op door. Hij is klinisch psycholoog-psychotherapeut, supervisor VGCT (vereniging voor gedragstherapie en cognitieve therapie) en VKJP (vereniging voor kinder- en jeugd psychotherapeuten). Ook hij ging in op kenmerken van autisme, dat hij de mooie omschrijving 'beperkt sociaal snapvermogen' geeft. Hoe kan je het herkennen en hoe ga je er mee om? In de Van Mesdag kliniek is een aparte behandelafdeling en daar heeft Bartels onderzoek gedaan dat eind van dit jaar gepubliceerd zal worden. Wat Bartels vooral liet zien is hoe je autisme herkent en hoe je met deze patiënten om moet gaan. Hoe kan je zorgen voor een optimaal zorgklimaat. Hij gaf veel *tips and tricks* waar de verpleegkundigen in de zaal vast hun voordeel mee konden doen.

'Autidelict'

Daarna werd een film getoond met de titel 'autidelict'. Een mooie en indringende voorlichtingsfilm die laat zien hoe autisme een rol kan spelen bij het plegen van delicten. De film liet vanuit het perspectief van twee jonge daders van heel dichtbij zien hoe het autisme invloed heeft op het plegen van hun delict, maar ook hoe hulpverleners, politie en justitie hier het best mee om kunnen gaan. De film wordt uitgegeven door de Nederlandse Vereniging voor Autisme en is daar verkrijgbaar.

Het EFP was die dag ook aanwezig om te laten zien dat het EFP werkt aan projecten die op het terrein van de fpa's liggen, of met het thema van de dag te maken hebben.

'De ideale FPA'

Dit is een project waarbij het EFP samen met de fpa's werken aan een gedeelde doelstelling en taakinvulling. Om invulling te geven aan die ideale situatie zijn er eind 2010 werkgroepen gevormd met medewerkers uit de fpa's en de fpk's om vier belangrijke punten gezamenlijk op te pakken en te werken aan transparantie en kwaliteitsverbetering. Het betreft de volgende onderwerpen:

- Zorgprogramma's
- Fysieke en relationele beveiliging
- Uitstroom en vervolgbehandeling
- Risicomanagement en risicotaxatie

De werkgroepen komen in 2011 drie maal bij elkaar en zullen aan het eind van het jaar met gezamenlijke uitgangspunten en voorstellen komen om samen de 'ideale FPA' daadwerkelijk vorm te geven. Voor meer informatie hierover kan men contact opnemen met Gijs Bakkum, gbakkum@efp.nl

TF LVB

Daarnaast was er de mogelijkheid voor de deelnemers om zich in te schrijven voor werkgroepen die (op onderdelen) het werkdocument van de Taskforce Licht Verstandelijk Beperkten (TF LVB) gaan afmaken. Sinds 2009 werkt het EFP samen met het veld aan het inventariseren van instrumenten voor diagnostiek en risicotaxatie voor de doelgroep licht verstandelijk beperkten. Wat er ligt is bijna af, maar er zijn nog een aantal onderdelen die nadere uitwerking behoeven. Hiervoor wil het EFP met een aantal experts uit het veld nog een laatste slag slaan. Het gaat voor Diagnostiek om de volgende onderdelen:

- Ontwikkeling en Ontwikkelingsstoornissen
- Psychiatrische stoornissen
- Neuropsychologische functiestoornissen
- Persoonlijke en sociale vaardigheden
- Klinische syndromen

Voor deelname aan deze werkgroepen per onderdeel kunt u contact op nemen met Renske de Zwart, rdezwart@efp.nl, of Petra van der Veer, pvdveer@efp.nl

Renske de Zwart
EFP 2011